

Tisková zpráva, Milotice nad Bečvou, Hustopeče, 28. srpna 2024

V Hustopečích se chystá výstava z historie výroby vaříčů v Miloticích nad Bečvou

Výstava historických vaříčů a další tepelné techniky pro domácnosti, které se od padesátých let minulého století do roku 2023 vyráběly v průmyslovém areálu v Miloticích nad Bečvou, bude instalovaná v nově zrekonstruovaných prostorách zámku v sousedních Hustopečích nad Bečvou. Vernisáž se uskuteční u příležitosti tradičních Hustopečských dnů v sobotu 31. srpna ve 14 hodin.

Součástí nové expozice bude na 80 exponátů, jejichž základ tvoří unikátní sbírka milotického občana Jana Vrány. Bývalý lékař začal historické vaříče vyrobené v milotickém závodě, a také v dalších provozech nejen státního koncernu Elektro Praga Hlinsko sbírat zhruba před deseti lety. Exponáty sháněl přes inzeráty, oslovoval i další výrobce. Čistil je, některé opravoval do původní podoby. Jeho zájem o někdejší výrobky místního průmyslového areálu pramenil z jeho vztahu k regionu a studii historie obce, k níž v roce 2016 sepsal knihu „Milotice nad Bečvou - minulost a přítomnost obce“. „Výrobky místního závodu jsem začal shromažďovat, aby neupadly v zapomnění. Jsou dokladem umu místních lidí. Sedmdesát let se z Milotic vaříči zásobovala celá republika, vyvážely se i do zahraničí. Historické vaříče jsem většinou sháněl prostřednictvím inzertních portálů. Pro některé jsem zajížděl osobně, většinou v regionu. Jeden exponát jsem na žádost inzerenta převzal i na hlavním nádraží v Praze. I naše poštovní doručovatelka si postupně zvykla na doručování balíků na stejnou adresu. Moje sbírka asi o stovce předmětů našla dočasně místo na naší půdě. Moje manželka sbírání podporovala, asi v rámci hesla Kdo si hraje, nezlobí. Mnohé z exponátů jsou nejspíše ještě stále funkční, ale nedoporučoval bych zkoušet je a zasouvat vidlici do zásuvek,“ usmál se Jan Vrána.

V Miloticích n. B. se od začátku padesátých let vyráběly spirálové rychlovaříče podle švýcarského patentu. Jejich topná spirála byla zasypána v kovové trubce izolační hmotou, a topné těleso bylo následně stočeno do spirály a mechanicky slisováno. –Posledních téměř čtyřicet let se u vaříčů používaly litinové plotny, do kterých se topné spirály ručně usazovaly a zalisovaly izolační hmotou. Mezi exponáty je i několik kuriozit, třeba vaříč – žehlička, nebo ještě starší, prvorepublikové vaříče, třeba ten s číslem 031 z ještě předválečné konstrukce. Výstava je tak zároveň přehledem technického vývoje vaříčů v Česku

Sbírku Jana Vrány doplnil kolektiv pracovníků společnosti E-Technik vedený současným výkonným ředitelem Liborem Horákem o další výrobky, a především vaříče vyráběné v posledních třiceti letech. Společnost E-Technik je součástí průmyslové skupiny ostravského podnikatele Rudolfa Bochenka BR Group. Jako nástupnická firma původního závodu Elektro Praga, a poté ETA Milotice nad Bečvou provozovala výrobu vaříčů v původním areálu až do roku 2023, kdy ji musela pod tlakem levnější asijské konkurence ukončit a přeorientovat se z domácích spotřebičů na jiné komodity. Tím skončila i výroba vaříčů v České republice.

„Mnohé někdejší výrobky nám tady ale ve vzorcích zůstaly, proto jsme je nyní poskytli pro expozici, jež bude připomínat průmysl, který po desítky let zajišťoval práci a obživu generacím obyvatel celého regionu,“ řekl Libor Horák, který v E-Techniku pracuje už 37 let.

Součástí expozice je také dvanáct panelů mapujících historii podniku ve fotografiích tehdejších pracovníků. Mnohé místní rodiny tak na snímcích poznají své rodinné příslušníky.

Spolu s firmou E-Technik, která pro expozici také vyrobila a dodala část výstavního fundusu, se významnými partnery výstavy staly také obec Milotice nad Bečvou a městy Hustopeče nad Bečvou.

„Milotice nad Bečvou se na této výstavě samozřejmě také podílí, jelikož firma E-Technik má historicky sídlo právě v naší obci a je s ní bytostně spjatá už tím, že již několik generací našich občanů v tomto

podniku pracovalo a pracuje. Obec i podnik spolu navzájem komunikují, spolupracují při různých obecních akcích a podobně. Finančně jsme proto přispěli na výrobu panelů, na nichž bude uveřejněna historie podniku. Také jsme podpořili vydání brožurky Historie závodu Elektro Praga Milotice nad Bečvou, výrobce vaříčů, která bude vyjde u příležitosti výstavy,“ uvedla starostka Milotic nad Bečvou Hana Bezděková.

„Když jsem v roce 2006 nastoupila na post starostky městyse Hustopeče nad Bečvou, tak jsem mimo jiné úkoly převzala i jeden skoro neřešitelný. Náš hustopečský zámek byl tehdy ve velmi zchátralém stavu, takže to byl takový danajský dar. Chtěli jsme, aby opět ožil. Proto jsme v jeho prostorách začali pořádat výstavy a slavnosti městyse s názvem Hustopečské dny, na nichž jsme vždy mohli prezentovat, co se nám na historicky cenném objektu mezitím podařilo opravit. Postupovali jsme po krůčcích, jak nám to městský rozpočet dovolil. Za pár let se podařilo neuvěřitelné, s rekonstrukcí jsme se dostali až do druhého podlaží. Nově se tak naskytla možnost využít opravené prostory k výstavním účelům, otevřít je veřejnosti. Zaměřili jsme se prioritně a hustopečskou historií. Tak vzniklo v roce 2011 muzeum řeznictví rodinné firmy Váhala, o tři roky později muzeum hudby a filmu, předloni expozice hustopečských obrazů. Když mě oslovili pánové Jan Vrána a Libor Horák s nápadem na expozici historických vaříčů vyráběných v průmyslovém areálu v sousedních Miloticích nad Bečvou, neváhala jsem s podporou takové iniciativy, a byla jsem ráda, že se naši radní a zastupitelé rozhodli pro podporu akce. Vždyť mnozí obyvatelé našeho městyse v areále pracovali, s firmou E-Technik spojili kus svého profesního života. Ostatně Milotice nad Bečvou byly v minulosti jednou ze šesti místních částí Hustopečí nad Bečvou a pořád jsme dobří sousedé. Proto věřím, že výstava zaujme nejen místní, ale i návštěvníky našeho městyse a budou dalším atraktivním místem, kam se zajdou podívat,“ komentovala připravovanou expozici starostka Hustopečí nad Bečvou Júlia Vozáková.

Historie průmyslového areálu v Miloticích nad Bečvou se začala psát na konci 19. století. Arnošt Dadák, učitel základní školy v Miloticích nad Bečvou, vesnička s 300 obyvateli, založil v roce 1900 založil obchodní společnost Družstvo Hospodář, která prodávalo kosy, brousky a další drobné pomůcky pro zemědělce. Později zakoupil pozemek na okraji obce, kde vyráběl líhně na kuřata, šrotovníky ovoce a obilí, lisy na ovoce a podobně. Úspěšný rozvoj jeho podniku ukončilo znárodnění v roce 1948. Továrna byla přidělena k nově vzniklému koncernu Elektro-Praga, v němž se shromáždily všechny podniky v republice produkující elektrické výrobky pro domácnosti. Elektro-Praga začala ve svém pobočném závodě v Miloticích vyrábět tepelnou techniku pro domácnost, především vaříče, později infrazáříče, grily, fritézy. Prvním vaříčem vyráběným v Miloticích od roku 1952 byl typ 61 00, nejslavnější byl dvouvaříč 038, který konstrukčně předběhl svou dobu. Byl rekordmanem v délce výroby i v objemu exportu. V letech 1957 až 1994 se ho vyprodukovalo bezmála 2 miliony kusů. Největším exportní destinací byla Anglie. Milotický vaříč dokonce účinkoval ve starších anglických filmech. Milotický závod, nepočítáme-li malé množství vaříčů z podniku Rukov Rumburk, byl jediným výrobcem vaříčů v Československé socialistické republice a posléze v Česku. Po roce 1989, kdy se Elektro-Praga změnila v akciovou společnost, byla jejím nejúspěšnějším výrobkem fritéza 0168. Pro firmu Bosch-Siemens se jich dodalo více než milion kusů.

Ivana Gračková
tisková mluvčí BR Group
736 281 733

ivana.grackova@brgroup.cz

BR Group je holdingová společnost s českým kapitálem zaměřující se na rozvoj českého průmyslu a jeho expanzi na světové trhy. Své aktivity směřuje do oblasti průmyslového textilu, automotive a strojírenství. Produkty firem jsou nedílnou součástí automobilů, najdete je na sportovištích, na lodních tankerech, ve stavebních a zemědělských strojích, a například také v domácích

spotřebičích světových značek. Výrobní zázemí firem se nachází nejen v České republice, ale pobočky vyrábějí také v zahraničí. BR Group je významným zaměstnavatelem v Olomouckém, Moravskoslezském, Libereckém, a Pardubickém kraji. Součástí skupiny jsou spolu s E-Technikem také výrobní společnosti Strojírny Prostějov, IPG Plasty, Montix, Forez, Linaset, PF Plasty, Komax, Lanex, Conrop a Singing Rock.